

JOANNIS GERSONII,

DOCTORIS ET CANCELLARII

PARISIENSIS JOSEPHINA,

CARMINE HEROICO DECANTATA,

DUODECIM

LIBROS CONTINENS.

MARIANOPOLI :

EX TYPOGRAPHIA PLINGUET ET LAPLANTE,

1859.

JOHN W. GIBSON

1870

1871

1872

1873

1874

1875

1876

1877

1878

1879

1880

e
a
J
d
s

JOANNIS GERSONII,
DOCTORIS ET CANCELLARII
PARISIENSIS JOSEPHINA,
CARMINE HEROICO DECANTATA,
DUODECIM
LIBROS CONTINENS.

LIBER PRIMUS.

Post materiem carminis expositam, non Musam, ut ethenici poetæ, invocat auctor, sed indirectè Verbum æternum. Admonitus ab Angelo, fugit in Ægyptum Joseph cum Mariâ et puero Jesu. Christianus eleganter describitur sub Peregrini figurâ.... Mutui viatorum sermones.... Clari martyres sub Antiocho rege.

Clare Joseph, Josephina tuo pro nomine carmen
Narrat ut is Memphim, septem illic conficis annos ;
Nazareth indè redis ubi tu cum conjugè castâ
Et Jesu conversaris, dans membra labori :

- 5 Ritè prius desponsatâ cum virgine nubis ;
 Visitat illa suam sobrinam, ventre Joannem
 In matris purgans primævi labe veneni ;
 Messiam natum cum matre secundus adoras,
 Octavoque die post circumciditur ille :
- 10 Ac orientalis Magus persolvit honores
 Divinos, te necnon admirante Mariâ :
 Hunc Domini juxta legem tu sedulus offers ;
 Inventum templo gaudes ; et morte beatâ,
 Assistente diem supremum claudis Jesu
 Cum Mariâ : victo dèùm Serpente maligno,
 Mens abit ad superas sedes pernice volatu
 Æternâ vitæ requie fruitura beatæ.
 Fontem sueverunt veteres celebrare poetæ
 Sacratum Musis, Parnassi monte sub ortum
- 20 Quem pes fodit equi. Sed Christinosmet habemus
 Cultores alium montem fontemque, liquores
 Cujus sunt alii ; Musas quibus altera vox est,
 Scilicet æterni Verbum Patris. Exilit hic fons
 Vertice de summo cœli, puroque meatu
 Jugiter emanat veniens è sede supernâ,
 Montibus æternis. Musas non curat agrestes
 Quæ mortale sonant, quæ noxia carmina texunt,
 Atque sonis vanis mulcentia corporis aures ;
 Nec dant ardentem sedare sitim, sed adurunt
- 30 Potantùm assiduè mellitis corda venenis.
 Fons noster nitidus sapidisque salutifer undis,
 Quem super irradiat divinus luce perenni
 Sol, necnon speculi vice monstrat inania terræ,
 Pura tamen lux hæc hebetans diverberat omnem
 Visum mortalem veluti sol materialis
 Lucidior tuitus obscurat nicticoracis.

- Multa videre tamen, Fidei mediante byrillo,
 Concessum nobis ænigmate, voceque certâ
 Mira loquar. Facies spectanti quatuor offert
 40 Fons hic, ut speculæ quædam, Sic Ezechielis
 Visio dat vultus animalibus esse quaternos ;
 Quatuor ancillis facies Sapientia donat ;
 Sensus bis binos verborum nam monstrat in uno ;
 Littera gesta docet lectorem, credere quisque
 Ex allegoriâ quid debeat hoc aperitur :
 Morali sensu quæ sint facienda patescit ;
 Quò sit tendendum nobis anagogia monstrat.
 At sensus illos omnes Ecclesia debet
 Pandere sancta gregi fideli Christicolarum.
 50 Hi penetrant aures mentis dulcore latenti ;
 Tetralogo simul ac uno sermone loquentes.
 Principio fons hic perfudit mysticus Adam ;
 Post terris legitur fluviiis fluxisse quaternis,
 Irrigat et totum rivis felicibus orbem.
 "Te torrente replet fecundiùs, o studiorum
 Alma parens parisinorum Tu major Athenis,
 Major et Egypto, paris expers. Nulla profectò
 Alterius tua devincunt præcepta Lycæi.
 Sola cares monstriis errorum ; dogmata pura
 60 Sunt tua ; nec Fidem, nec mores polluit ullum."
 Religiosus homo quidam hâc nutritus in urbe,
 Gratia cui nomen, cognomen et advena fecit,
 Hunc juxta fontem, viridante in cespite ripæ,
 Fructifers sub ligno membra locavit,
 More suo linire viæ fastidia quærens,
 Oreque cordis aquas fontis gustare beati,
 Dulce refrigerium contra tentaminis æstum.
 Esse peregrinus signis erat agnitus aptis :

- A dextro fartus dependet sacculus armo ;
 70 Pileolus caput intonsum tegit orbicularis,
 Quo nocuos à se soles depellat et imbres.
 Antè teres baculus peregrini sustinet artus,
 Ferrea cui cuspis ; munitur surra cothurno.
 Scutum læva gerit, saphiro cælo ve sereno
 Concolor. Hic auro septem radiare planetas
 Inspiceres : medio pennatum cor velut ignis
 Emicat, ac rutilo Thau præsignatur in auro.
 Ægide protectus simili, quâ tela retundat
Hostica, procedit securus passibus æquis.
 80 Nec caret angelico duce ; caro visibus obstat.
 Sicut Tobiam catulus comitatur euntem.
 Vidi equidem, Synodum Constantia dùm generalem
 Colligit, Ecclesiæ fiat tunc Pastor ut unus.
 Vesper erat gelidas protendens longiùs umbras.
 Advena labenti jocundo murmure rivo
 Lumina dùm figit meditans, de fonte canora
 Huic vox visa loqui propriis accommoda votis :
 “ Vita peregrinis quæ te contristat in oris,
 Vult libertatem patriæ te quærere cælo.
 90 Hoc Moses, hoc ipse Levi, dùm nomina Gerson
 Dant primogenitis, aliis signare videntur.
 Hæc exempla docent ; sed quòd Deus accola terras
 Venit in has fieri nihil hoc hortamine majus
 Quod te terrigenam cælestia quærere cogat.”
 Ergo Fides cum corde pio vult carmine dici,
 Quomodò deflecti nostræ regionis ad ima
 Atque Deus claudi voluit sub ventre Mariæ ;
 Quam natum Joseph Memphim deferre peregrè
 Jussus, ubi septem fugitivus conficit annos ;
 100 Indè relatus (Quis credat ?) fit subditus ultro

- Velatâ facie quem mens cœlestis adorat,
 Donec Josephum mors officiosa peremit."
 Relligiosus homo gaudet, symphonia blandæ
 Arrectas subito vocis cùm verberat aures.
 Obstupuit mirans : timet ; at suetudo timorum
 Expellit. Patulas dictis accommodat aures,
 Mentibus ac imis pius exaudita reponit,
 Quatenùs aut referat sodalibus ore fideli,
 Inserat aut chartis. Supplex priùs inhoat orans :
 110 " Alme Joseph, patriarcha sacer, pro cujus honore
 Nostra canit vox ; tu, bona virgo Maria,
 Tu, Jesu pie, vos tres, tristibus accola terris
 Una domus quondam, quos nunc immensa beatos
 Cœlica regna locant, vobis accepta camanæ
 Sit nostræ pietas, quæ, nec præjudica vero,
 Nec sanctæ Fidei contraria, multa suadet
 Consona prudenti rationi, tollere corda
 Queis discat cœlo peregrinus, despicere ima.
 Quarè fugam capiat Joseph cum prole piâque
 120 Conjuge nunc animus tibi fert expromere, lector.
 Membra Joseph somno recreans defessa labore,
 Corde vigil, jussum quod nuntiat Angelus, audit.
 " Nunc age, surge, Joseph, fili David ; accipe matrem
 Cum nato ; fuge, neu tardes ; ægyptia rura
 Festinus pete ; nam puerum trux quæret Herodes
 Perdere. Pro pietas ! Loxat tremefactus et horrens
 Mox gravidos artus : humili strato exilit, atque
 Virgineum sponsæ thalamum mæstissimus intrat,
 Forte Maria suum Jesum, quem somnus habebat
 130 In cunis, vigili curâ devota fovebat.
 Ut sponsum vidit cui non mos nocte venire :
 " O vir, conclamat pueri præsaga malorum,

- Ecquid id est? Quid habes? Quæ te fert sors? Rogo, pande.
 Eheu; surge statim, puerum cape; quæritur ille
 Tradendus morti. Per reges dirus Herodes
 Se dolet illusum. Propera; modo nuntius alto
 Demissus cœlo jussit, nec fingo, repentè
 Demigrare." Tui tunc animi quid, virgo, fuisse
 Crediderim? Pauper, simplex, enixa recenter,
 140 Et juvenis, trepidansque, domi consueta manere,
 Nescia præsertim regionum, haudgnara viarum
 Quas tua planta timens nondùm calcaverat unquam,
 Hæcce, Maria, dolens exaulis verba. Jubenti
 Mox confilens tu Domino, qui significabat
 Per sponsum fieri sic, pares mente libenti.
 Complosis manibus, lacrimasque per ora volutans,
 Flectis utrumque genu cari ante incunabula nati
 Procumbens humilis. Stupido fixoque parumper
 Hæres intuitu; quem contemplata benignè
 150 Plurima corde gemis. Tandem prorumpis amaro
 Suspirans animo: "Quid, amor meus, o tener infans,
 Ac uteri dilecte mei? Quid tu? Quid agemus
 Iste tuus custos et ego? Quâ parte feremur?
 Quâ tibi, nate, patet via? Du lû n significasti,
 O Gabriel, illi Dominum patris esse daturum
 Sedes Davidis, regnaturumque per ævum
 Omne domo Jacob. Ubi nunc promissio facta?
 En it in exilium! Flendi, charissima conjux,
 Non est tempus, ait Joseph, sed diffugiendi,
 160 Parendique Dei jussis. Qui dux, via, vita est,
 Nobiscum puerum, mihi crede, reducet."
 Excitus his infans, oculisque serenus apertis,
 Jocondo visus risu cognoscere matrem.
 Tunc animum matris sensus constrinxit amoris

- Verè virgineum, non de præsente tenelli
 Infantis tantùm, verùm quoque sorte futurâ,
 Et gladii mucro pertransiit intima cordis.
 Mox ruit in faciem pueri : " Suavissime fili,
 Acriùs exclamat singultans mater, abire
 170 Et migrare statim, notos, patriamque domumque
 Linquere nos Dominus cogit justusque bonusque.
 Arrides ! Flemus vero nos.—Nostra voluntas
 Non fiat, verùm Domini, charissima conjux,
 Inquit vir Joseph. Lacta, cunisque repone
 Infansem pannis involvens. Noster asellus
 A me sternetur gerulus puerique tuîque."
 Obsequitur genitrix. Confestim noctis in umbrâ
 Aufugiunt ; pedibus sanctus timor addidit alas,
 Ostiolis post se clausis ; nullasque salutes
 180 Nec dilecta vale pariter vicinia cepit.
 Mirius an tu conspicias spectacula, frater,
 Inter mira ? Mihi dic : an fuit, ac erit unquàm
 Asperior casus quo commiseratio major
 Mente recordantis moveatur ? Nàm lacrimarum
 Ex oculis possit quisquam non mittere fontem
 Dùm videt astrorum terræque migrare coactum
 E propriâ regione Deum regem omnipotentem,
 Et qui dat vitam cunctis, non vivere posse
 Quin lateat, fugiat mortalis principis iram,
 190 Quem, sicut fecit, sic quit demittere morti ?
 Ergo propter quem fiunt hæc, compatiare.
 O mirum ! Deus est fugitivus, et advena pro te ;
 Virgo tenella, Joseph gravis annis, vixque bimestris
 Infans percurrunt prædura viarum !
 Et requiem quæris tibi qui sectator es ejus !"
 Sat procul exierant à Nazareth haud sine multo

- Continuoque metu neu quis sentiret euntes,
 Vel pede tantis per resonante, aut brachia matris
 Inter vagitu pueri, vel tunc vigilantum
 200 Occursu, vel ruditu spatiantis aselli,
 Vel demum catuli, vel grandis voce molessi.
 Vertice monticuli faciem conversa retorsit
 Virgo suam, simul ipse Joseph devotus; uterque
 Substitit; inde domum, villam templumque salutant
 Illa crimantes, et Domini jussu via caepa tenetur.
 Nuntia jam solis rutilans aurora decoram
 Spirabat lucem. Virgo doctissima legis
 Humano partim studio, partimque superno
 Largius afflatu dedit has (fas credere) voces:
 210 "Magnifico te, summe parens, spes una salutis
 Certa mea. Mihi magna potens, agnosco, dedisti:
 Grata fatebor enim; memori jugique repostum
 Corde gerens, ancilla humilis, parebo jubenti:
 Per mediam quamvis umbram sit mortis eundum,
 Quod, Deus, es mecum, minimè formido movebit,
 Et tu, mi Jesu, quem Spiritus almus obumbrans
 Ex utero conformavit. Te, Sara, virumque,
 Te Jacob, Joseph, Judith, Esther, teque Susanna,
 Salvavit Dominus, qui lectam per mare plebem
 220 Traduxit, rexit bis per deserta locorum
 Vicenis annis; cui cœli præbuit escam,
 Et cujus vestes non tritæ tempore tanto.
 O Deus omnipotens, bone, quid quod tu Daniele,
 Et David servum dilectum præripuisti,
 Cum rabidus rueret, rugientis ab ore leonis?
 Quid quod per corvos pavisti dulcis Eliam?
 Dux à te datus est Raphael aliquando Tobiae;
 Dux Judæorum Michael, exercitus omnis

- Cui paret cælestis quod mansit subditus ipsi,
 230 Per cælum volitans dùm Lucifer ille superbus
 Inclamaret : Io, comites, ne colla tyranni
 Magna jugo turpi date. Si servire libebit
 Vobis, major ego sum quàm ut me subjiciam ulli.
 Quid moror exemplis ? Gabriel mihi dux. Deus ille
 Qui fecit quodcumque placet, me nonne valeret
 Conservare, suos æquo qui curat amore ;
 Qui bonus, astri potens, sanctus sapiens que creata
 Disponit numero, mensurâ, pondere. Non vult
 Tentari, sed nos rationis motibus uti,
 240 Et valet, ut desunt, afflicto ferre juvamen.
 Hinc hominem fugimus, subito cui tollere vitam,
 Omnipotens, poteras. Vis pauper et advena fiat
 Filius iste tuus mundo, qui regnat olympto,
 Fratribus ut similis solvat, moresque reformet ;
 Vis scutum cordis nobis præbere laborem ;
 Vis fieri memores aliam nos quærere vitam ;
 Esse peregrinos, debereque tristia lætis
 Semper misceri, lacrimarum valle malignâ.
 Dux igitur, rectorque, comes, protector et altor
 250 Esto peregrinis nobis, altissime regum,
 Mortalis cui rex obsistere non valet, objex
 Nullus velle tuo statui. Promissio facta
 Nostro patri Abrahæ quondam cum semine fiat.
 Dulce, vale, natale solum ; valeatis, amici ;
 Tuque Jerosolimis in Sion vertice, templum
 Augustum Domini, in quo multos, dùm remanerem,
 Transegi tranquilla dies, legem meditando
 Illius sanctam nec non devota precando."
 Dixerat. Hinc alacres animo Joseph atque Maria
 260 Contorquent gressus, et semita cæpta tenetur.

- Nazareth in villâ multum jâm plebe subortum
 Murmur erat fugisse Joseph, fugisse Mariam
 Cum puero. Grandis cognatos cura fatigat
 Quærere quò pergant, quales petiere latebras.
 Cognita causa fugæ tandem compescuit omnes.
 Vespera defessos ambos, asinum quoque lassum
 Sera domi locat ; et quæ diverticula pagi
 Commodiora putat Joseph, legit. Ille statim ulnis
 Excipit infantem propriis, terræque reclinat.
 270 Ipse sinu matris distractus vagit. Et indè
 Vir dat opem Dominæ satagens descendat asello
 Collapsu facili. Stabulum hospes fanaque præbet :
 Augent ligna focum. Gremio mox virgo receptum
 Fasciolis evolvens infantem igne manuque
 Blandâ contrectans refovet. Quis te, speciose,
 Formâ prænatis hominum ? Quis, virgo Maria,
 Virgineos que tuos artus faciem que decoram,
 Cui sacros oculis Deitas afflabat honores,
 Cernere tradiderit ? Da lac, da balnea, mater ;
 280 Perfice cætera vir. Fecit : post ambo legumen
 Appositum sumunt frugaliter : hymnus ab ore
 Per grato resonat. Sursùm frons, corda levantur.
 O pudeat multos etiam nunc Christicolarum,
 Non dico, sicut pagani, sumere cænam,
 Sed velut, (horresco referens pro conditione)
 Hoc animal stupidum quod pronum dente sonanti
 Depascit patulæ sub quercûs arbore glandes,
 Unde cadant minimè curans cervice deorsùm.
 Ingreditur surgens secretum virgo cubile,
 290 Se super osticium claudens ; silet, et vacat orans,
 Donec dormiat is cujus semper vigilat cor ;
 Quem priùs ipse Joseph complexus adorât,

- Datque vale matri. Petit ipsi strata parata,
 Ingressus que locum veneratur poplite flexo
 Ipse Deum, funditque preces, et deindè quiescit.
 O quid ais nimias quærens, ambitio, pompas ?
 Splendida quoque die tibimet convivia, magnas
 Instructas que domos ; famulatur multa caterva
 Servorum ! Pudeat te, urnis quando Mariam,
 300 Josephum Jesumque sibi non quærere vitæ
 Delicias hujus, nec commoda, pulchra, superba.
 Parvâ, crede mihi, domo minor est dolor anxietasque.
 Sed nocitura placent, placet insanusque tumultus.
 Hâcce die primâ decursâ, cuique videtur
 Quid valeat pius in reliquis animus meditari.
 Attentè videat discrimina plura viarum,
 Plures hospitibus fraudes, risusque malignos.
 Quantò plùs subeunt, tanto magis horrida tellus.
 O quotiens latro ! Quotiens sitis, algor et ardor.
 310 Et jejuna fames potuit vexare viantes !
 Amborum sed mens virtutis in arce locata,
 Infima despiciens, fugiens ad fæderis arcam
 Veram, non typicam, te semper, Christe, petebat,
 Confugium, ut Moses, et libertatis asylum.
 Adde quod omnis eos acies comitata tegebat
 Terribilis virtutum donorumque beata.
 Certa Fides, spes firma, Dei dilectio prudens,
 Sobria, justitiâ pollens, super omnia fortis.
 Quid quod divinæ legis, tu Virgo, canorâ
 320 Dulcisonos poteras hymnos cum voce referre,
 In non parva viæ solamina, cantica Sion ;
 Nam simùl his typice poteratis vocibus uti.
 Esto peregrinis nobis cantabilis, alma
 Lex Domini, relevas quæ dura viarum ;

- Nam citiùs tristes abeunt per inania curæ.
 Carmina dùm divinus amor modulatur amœna.
 Ergo, mens, miseris his terris advena, psalle
 Divinam legem, sis odis dedita sanctis.
 Non eris omnino tu carcere libera tristi,
 330 Sed cœlo poteris positam reputare sereno.
 Corde pio, Christi cultor, persæpè revolve
 Quæ conjux cum conjuge castâ verba referre
 Curabat per iter, solabaturque laborem ;
 Atque modo quodam Sanctorum gaudia pectus
 Tentabant meditans. Erat hæc o quàm via felix !
 Jungito blanditias pueri ; formosus et ipse
 Jocundus solo aspectu triste omne fugabat.
 Addideris quæ præbebat solamina Jesu
 Omnis tunc natura, sibi quam præmemorabat,
 340 Ac hominis primi felix status, omnia quando
 Ejus erant pedibus subjecta, vagæque volucres,
 Et pisces muti, variæ multæque ferarum
 Quæ speci-s hoc immenso super orbe morantur.
 Hæcece redundabant certè solamina vultu
 Ex pueri læto ; sic exhilarabat utrumque.
 Non hujuscemodi Jesus equidem imperic uti
 Suevit ; sed tamen hoc fuit interdum usus, ut illo
 Est usus, solus cum quadraginta diebus
 Noctibus et totidem legitur mansisse ferarum
 350 Desertis, rationalis cujus libet expers
 Entis. Nulla ferox nocuit tunc bestia dente,
 Unguibus aut rostro mordaci : tutus ab undè
 Justitiæ dono quam Adamus primus habebat
 Ante suum casum quando sine conjuge vixit
 Sic patrare docet nos Paulus apostolus illum
 Virtutes multas qui firmâ præditus atque

- Est constante fide. cujus cor flagrat amore
 Divino. Hancce fidem firmam qui habet omnipotens est.
 Dicat monticulo : " de sede recedito, teque
 360 In mare projicito. Parebit jussa sequendo.
 Ut Deus est finis rerum quas ipse creavit
 Cunctarum, sic his in terris est homo finis
 Inferior, parent cui sub lunaria : quare
 Dùm mutatur homo, mutetur mandus oportet
 Pro meritis variis justorum, sive malorum,
 Auctorque suo non parent cuncta creata,
 Quando malis pœnas vult reddere, præmia justis.
 Ardet amans spe nixa Fides. Hinc ille quætus
 Consilioque suo firmus manet, ut Deus ipse
 370 A quo recipit virtutem, quia junctus amore est.
 Quisquis es, an, christi cultor, vis ducere vitam
 Immotam, quantum patitur natura creata,
 Mundanas inter conversans varietates ?
 Hæc triplex in corde tuo sit plurima virtus.
 Isti jungatur supplex oratio, jugis.
 Hinc bonus et sapiens factus dominaberis astris.
 Quid quod et ipse Deus dat si tentatio surgit,
 Proventum ? Joseph hoc sub imagine nosse sciatur.
 Noctibus est vultu sibi visa virago minaci
 380 Spinosum exagitans manibus de more flagellum,
 Verberibus duris semper torquere parata.
 Ex re nomen habet tribulatio, serva tremendi
 Judicis. Hæc hominum custos, dux atque probatrix.
 Multa comes dextris, et multa caterva sinistris
 Pœnarum. Quisnam describere nomina possit ?
 Contremittit ipse Joseph visu, surguntque capilli
 Hirsuti ; timor invadit, vox faucibus hæret.
 At timor abscedit sensim. Tunc, mente recepta ;

- Dic, precor ; undè venis ? Quo tendis, quàque moraris ?
 290 Tres, inquit, tecum comites habitare memento ;
 Hæ sunt nempè fides, spes nec non gratia, quæ te
 Triplice de dubio quod quæris certificabunt.
 Dixit, et extemplo refugit ceufumus in auras
 Visio. Josephus redit ad se. Nocte fugatâ,
 Vix primum terram spargebat luce decora
 Sol oriens, ambo quando Joseph atque Maria,
 Discusso somno, gradiuntur limite cæpto.
 Visa refert Mariæ Joseph nocte inter eundum.
 Virgo Deum, laudans oculosque ad sidera tollens ;
 400 " Sis benedictus, ait, tentatio cui famulatur ;
 A te namque venit quasi summi nuntia regis ;
 Ad te deducit ; testis spes. Gratia porro
 Electas inter docet hanc habitare viantes,
 Suscipienda piis animis. Tentatio namque
 Tota est vita hominis, Job iudice sancto. Militat in se ;
 Nunc cadit, et særgit nunc ; per variosque bonorum
 Atque malorum casus tandem fine coronat
 Ultima pænarum, mors : quæ fera terribilisque
 Corporeos solvit nexus, et vincula carnis,
 410 Spiritus ut liber petat alta palatia cœli.
 Omne procùl pellant patientia fortis,
 Certa fides, et spes, et veri zelus amoris.
 Quid mendax fortuna ? Quid inexorabile fatum
 Ponitur ? Omnia sunt à libertate supremi
 Deducta arbitrii sapienter et ordine recto.
 Nec sua libertas perit huic, nec nostra voluntas,
 Causarum quia sunt numero, vel in ordine junctæ
 Sed quia sæpè latent causæ, fortuna vocatur
 Terris omnipotens, et quod dominatur in omnes,
 420 Omnia miramur, strepitum trepidamus ad omnem.

- At qui supremam Domini cognoverit artem,
 Is nil miratur, visis effectibus imis,
 Ni miretur eam res tam producere viles.
 Humanè doctis aliad, divinitùs autem
 Edoctis aliud solers ars illa videtur,
 Et veluti ratio conversa. Scientia namque
 Hujus mundi hominum satagit cognoscere rerum
 Effectu causas. Contrà divinitùs ille
 Qui didicit, summâ causâ descendit ad imum
 430 Effectum, ducente fide. Res nulla videtur
 Illi vel magis admiranda minisve timenda;
 Numquid enim effectus causâ mirabiliores?
 Vera refers, uxor, vir ait, sed credita paucis;
 Et solet adversus Dominum consurgere clamor
 Quod labor est justis, et iniqui pace fruuntur.
 Hoc fit, Joseph, hoc quod præsentia solùm
 More vident pecudum; quæ sunt cælestia, nolunt
 Cernere per fidei lumen, sperare futura.
 Adde quod hi solitis naturæ legibus hærent,
 440 Dicunt quod proprios cursus non deserit unquam
 Gratia quæ præsit naturæ; quod dominatrix
 Sit, dux, rectrix ejus, non mente capessunt:
 Sensibus utuntur solis, cùm spiritualis
 Nobilior regio quàm corpus, sit moderatrix.
 Continet hæc regio virtutum munera fusa
 Gratia quæ format, quæ dirigit, aptat et ornat;
 Dat motus ad agendum, quæ miracula nobis,
 Naturæque vices variat. Sic gratia dudùm
 Nonne maris rubri velut utre coercuit undas?
 450 Manna pluuit patribus? Perversos terra dehiscens
 Exhaustit, proprias vires suspendit et ignis?
 Omnia quis numeret? Naturæ est gratia victrix.

- Ut citharæ nervos, plectro moderante, sonoros
 Aut plùs aut minùs intensos dare cernimus odas
 Diversas ; idein facit isto gratia mundo,
 Carmina dans rebus concentu harmonica miro.
 Unum finis habet summus, solidumque tenorem
 Postulat ut finis ; moderari cætera debent,
 Cùm sit in humanis cælestis gratia finis ;
 460 Multiplici petit illud gratia ductrix,
 Confiteor ; tentare Deum vult gratia nunquam
 Quod tentata nequit natura, hoc gratia supplet,
 Spemque tibi de te, dùm desperaveris, affert.
 Matris more suos erudit provida natos ;
 Verbera multiplicat, patrati criminis ultrix,
 Justitiæ decus ; ut peccati turpe reformet ;
 Aut ut præservet, duplicat quando que flagella,
 Ne fera sit pietas. Quæ curans parcere perdit,
 Exercet justos tentatio pro meritorum,
 470 Majori cumulo, et ne gloria vexet inanis.
 Quæ dico tibi, Joseph, hæc exempla docebunt.
 Cùm furor Antiochi regis legemque patresque
 Tollere vesanus tentaret, gratia quot tunc
 Effecit fortes matresque virosque, tenellos
 Ac ipsos pueros ? Quot tunc miracula fecit ?
 Exhorret refugit que sibi natura flagella cruenta,
 Ardentes que rogos, succensas atque lebetes,
 Et laceros artus, et mortem denique diram.
 Visi sunt juvenes septem cum matre robusta
 480 Ollas, membrorum cruciatus horribiliores,
 Cesariem capitis devulsam despicientes,
 Blanditias sævi ridere minas que tyranni,
 Interea siccis oculis, generosa genitrix,
 Astas ; et nedùm tua viscera commoveantur

- Materna, hortaris natos et fortiter illos
 Sævos pro Domino cruciatus perpetiendos,
 Et nece consimili tu finis denique vitam,
 Non secus ac acie fusâ dux stat pede firmo,
 Expectans mortem, vel saltem vincula dura.
- 490 Quàm, divina potens est, gratia ! Debilis atque
 Parvus homo supra naturam tollitur à te ;
 Occidi corpus valet ; at stat mente superstes
 Quæ victrix despectat humum perniceque cœlum
 Ascendit pennâ, requie fruitura beatâ.
 Extolli dignis Eleazar laudibus unquam
 Quis poterit ? Senio licet essent corporis ejus
 Effractæ vires, annorum pondere pressum
 Non defecerunt animi virtus que virilis ;
 Mente sed integrâ firmus, velut arce supremâ,
- 500 Ingestam carnem porcine respuit ore,
 Ipsi crudelem sciret licet esse paratam
 Mortem, si regis jussis non obsequeretur.
 Et manet exemplar juvenum sicut seniorum,
 Magnaque totius quoque nostræ gloria gentis.”
 Hic Joseph Mariæ : “ Quæro tentatio num sit
 Utilis, ut loqueris ? Quo pacto tot pereuntes
 Perdidit, et tantis subjecit cladibus orbem ?
 Cur Domini bonitas permisit provida summè ?
 At satis est hodiè dictum : declivis olympto
- 510 Admonet hospitio recipinos vespera grato.
 Quæ super his restant nobis tractanda diebus
 Multa secuturis, gradiendo dura viarum
 Quo meliùs relevent nostrarum, hæc exagitabunt
 Mentis ; cantus enim fallunt et sermo laborem.
 Ergo quotidie, dum sol revolutus in orbes
 Omnia collustrat, cum Joseph docta Maria

- Pergendo miracula quæ sapientia patrat
 Cælestis, tractat, quæ quondam docta per illos.
 In Sion templis est, quæis servare que legem
 520 Abramidis, ipsis ac explanare jubebat
 Ipse Deus. Nova successit lex, cognitionem
 Cujus discipuli Christi proferre per orbem
 Totum jussi sunt, genti prius Isacidarum
 Oblatam. Verum populus cervice superbâ
 Et durâ noluit faciles præbere prophetæ
 Huic aures quem venturum prædixerat olim
 Moses, nec multo minus ejus discipulorum
 Doctrinæ. Quare, judeâ plebe relictâ,
 Ad gentes Evangelium portare profecti
 530 Sunt, ut erant jussi. Fæcundæ semine terræ
 Mandato, surgit mox agro messis amæna,
 In que dies crescit sensim, dùm campus aristis
 Flavescat gravidis quæis collætatur arator.
 Sic nova lex varias per gentes disseminata
 Paulatim crevit. Vitiorum labe repulsâ,
 Spe firmâ subnixa fides exurgere fecit
 Virtutum segetes cunctarum. Prævus habendi
 Cessit amor, radix, et fons, et origo malorum.
 Connubium sanctum, casti moresque fuere
 540 Et fraternus amor quem gignit cordibus atque
 Nutrit amor veri Domini qui cuncta creavit
 Unus, conjunxit conjunctaque servat et idem.
 Nec mirum. Nam lex vetus est insculpta petrinis
 In tabulis. Verum nova quam nutrit que fovetque
 Spiritus insculptam divinus cordibus imis,
 Suavior, et multo magis ejus fructus abundans
 Os etenim loquitur de corde bonum ve malum ve
 Pro ut regit id Domini flames bonus, aut malus ejus

Hostis crudelis caco dæmonis ; unde sequuntur
 550 Nunc actus recti, nunc pravi. Dirigat actus
 Spiritus ergo tuus Sanctus, Deus, ut tibi corde
 Mundo possimus cunctis servire diebus,
 Ritè tui nati Christi præcepta sequendô.
 Quam docet explanans doctorum sancta virorum
 Concio, quæ studio scripturæ dedita, Patrum
 Assiduè libros versat noctùque diùque
 Quæ licet immensum vulgata scientia mundum
 Per totum, Lutetiæ tamen urbe coruscat
 Multo plùs. Ad eas hanc, lector tu studiose ;
 560 Nam licet hic illam cupido tibi pandere vellem,
 Non sinit id fieri lex stricti carminis hujus.
 Tantorum arctari doctrinæ mysteriorum
 Non possunt, quæ docta viro tunc tradidit ipsa
 Virgo, pergendo lentè dùm colloquerentur.

LIBER SECUNDUS.

Adveniunt in Ægyptum Maria et Joseph. Ducuntur ad Pharaonem à quo benignè excipiuntur. Sede constitutâ, victum laborando quæerunt. Infantia Jesu. Illi Maria manifestat quæ maneant ipsum tormenta propiando mundo. Antiqui Joseph historia.

Post iter emensum duri longique laboris,
De procul aspicitur quæsitæ terra Canopi.
Amborum subitus tunc horror corda, pavorque
Concutit; ipsa licet mens inconcussa resistat.

- 5 Vir prior alloquitur sponsam: "Cognosco decora
Quod sis, o mulier. Gens tota libidine fervens
Fædis urgetur stimulis. Si sciverit uxor
Quod mea sis, rex, quid nisi mors mihi certa paratur
Atque pudicitiae tibi discrimen? Pharaonis
- 10 Ducet ad aspectum mox te manus improba servi;
Sors indigna nimis. Nos o tibi quid faciemus,
Blande puer? Fugimus ne te unum perdat Herodes;
Deserimus nostrasque domos, charosque propinquos.
Ecce manent tot nos et tanta pericula solos,
Ignotes, inopes, linguæ ignaros! Deus alme,
Quid nobis miseris faciendum est? Quæso, Maria:
Filia quod mea sis dic. Ætas credere verum
Suadebit; reliquum auxilio committo superno."
- "Jure quidem, dilecte Joseph, committere sortem
- 20 Nostram debemus Domino, qui cuncta gubernat
Omnipotens, ac æquali nos curat amore.
Parce tuos lacrimis oculos nunc tradere, quæso,

- Et de corde tuo trepidum de pelle timorem,
 Firmâ nixa fide respondet Virgo Maria.
 Nunquid enim memori non mente tenemus uterque
 Ætatis priscæ miracula, qualiter Abram,
 Qualiter et Saram Dominus salvaverit ambos?
 Est opportuno protector tempore certus,
 Duminodo firma fides habeat cor, et regat unâ.”
- 30 Ut subito mare sedatur, cessantibus austris;
 Sic Mariæ verbis fugiunt Joseph anxietates.
 Ne mirare viri blando sermone Mariæ
 Concussam confirmari formidine mentem
 Et reddi pacem. Quantum sermonibus Eva
 Blandis Adamo nocuit prior, et ferè cuncta
 Ex illâ mulier primâ genitrice creata
 Sæpè viris nocuit, mellitis corda venenis
 Ante Dei natum Christum, corrumpere solers;
 Nunc tantum prodest post Christi nativitatem
- 40 Fæmina consiliis et verbis, Evæ posterioris
 Seu Mariæ sectans vestigia. Spiritus almus
 Qui possedit eam, cùm vix concepta fuisset,
 In mentes matrum pietatem christicolarum
 Consilium, sensus ejus stillasse videtur.
 Hinc pietas, terris quæ nunc discedere nostris
 Dicitur, in solo fermè residere videtur
 Corde genitricis, sacrorum et presbyterorum.
 Imbuit illa sui nati jam balbutientis
 Præceptis mentem divinis, atque sacerdos
- 50 In templis, cùm fit perfectior ejus adulti
 Ætas, hæc eadem post hæc evolvere curat.
 O utinam concordaret nunc publica, sicut
 Quondam, cum patriâ nec non cum relligiosâ
 Educatio, quam juveni collegia lecto

- Præbent ! Quàm casti mores que fides que perennis
 Omni regnarent in vitæ conditione !
 Quo semel est imbuta recens, conservat odorem
 Testa diù. Qualis pariter doctrina juventæ
 Mentibus imbuitur, talis, mihi crede, futura
- 60 Est cunctæ vitæ series, volventibus annis.
 Totâ corruerant Ægypto vana deorum
 Haud pridem portenta, velut prædixerat olim
 Isaïas. Signum quoque Virginis hoc parituræ
 Carmina Memphitum servabant abdita vatum
 Corruit hoc etiam tibi tempora maxima pacis
 Ædes, quam firmam sperabas sede futuram
 Æternam, tu Roma potens mundique regina.
 Jàm Deus hic, quamvis absconditus, is tuis orbis,
 Cujus erat facies immutaturus et olim,
- 70 Dæmonis imperium disturbare incipiebat.
 Emotis igitur simulacris, hinc Pharaon rex
 Hinc etiam Memphis (fas credere) tota movetur.
 Plurimus hinc adstat portas speculator ad urbis,
 Invigilans, gentemque locumque requirere solers.
 Dùm illius penetrare aliquis vult advena fines,
 Scire volens ubinam virgo peperisse feratur ;
 Nam toto rumor fuerat jàm sparsus in orbe
 Victorem quemdam fore venturum ex oriente
 Qui mare, qui terras omni ditione teneret
- 80 Eminus aspiciunt ambos, te, Virgo, virumque
 Cum puero. Properant occurrere conspiciendo
 Ut quærant avidè. Vix venerunt propiores,
 Attonitis cùm stant animis : fit mutuus ipsos
 Inter miranter hic sermo : “ Quàm speciosa !
 Quà spectabilis hæc, et quam formosa puella
 Divini vultus quam vir comitatur honestus !

- Exclamant quidam Memphitæ." Corda Mariæ
 Invadit timor. At Memphitis voce benignâ :
 " Pone metum, mulier, dixit. Visura beatam
- 90 Te reputa faciem regis. De quâ regione
 Venistis? Dic ingenuè, tu vir bone, nobis,
 Obtestor. Conjux ne tua hæc, vel filia? Pande.
 Quis pater infantis, qui formosissimus ultro
 Sanguine se natum vultûs splendore fatetur?"
 Pauca refert, sed grata Joseph tunc ore peritus.
 " Vobis Memphitæ, nullas impendere grates
 Sufficimus dignas, quôrum dignatio tantum
 Pandit in occurso primo solamen opemque,
 Israel à terrâ nos sors infesta coegit
- 100 Has oras petere. Infelix quam cernitis, hujus
 Infantis genitrix est; hæc mihi filia sola relicta est,
 Namque pater pueri residet regione remotâ."
 Fama velox subito perfert hoc regis ad aulam
 Ægypti modo percelebri venisse puellam
 Urbe Jerosolimâ, cujus decor, atque venustas
 Tanta est ut suprâ nil sit. Conclamitat omnis
 Ergo statim cætus: " Veniat, videatur, adoret
 Regem sit que statim vincolo conjuncta jugali,
 Ac illum faciat perpulchrâ prole parentem."
- 110 Urbis in ingressu certatim cura videndi
 Conglomerat populos. Variant hi verba vicissim,
 Hi nutus; ad regem alii comitantur euntes,
 Coram quo positi, tu Virgo Maria, Josephque
 Poplitibus flexis solitos de fertis honores.
 Sed licet idoli cultor, sit flagitiosus;
 Solus adoratur Deus à quo cuncta potestas.
 Rex contemplatus stratos, interprete quodam.
 Multa rogat, causasque viæ, sortem, genus, ortum,

- Si fors prætereâ virgo peperisset hebræa.
- 120 Illa silet, vultu demisso. Sponte Josephus
 Grandior, et sapiens, et prudens verba reponit.
 Divinus movet atque regit tunc Spiritus ora.
 " Illustris Princeps sapiensque, salus tibi qui nos
 Afflictos, inopes oculo spectare benigno
 Dignaris, tua sit, qui condidit omnia, merces.
 Fertilis è terrâ Galilææ nos sumus, o rex,
 Exorti. Fuit hæc regis, dùm regna manerent
 Judææ, dives præclaraque, regibus ortis
 Ex illâ qui præstantes virtute fuerunt
- 130 Consiliis que suis. At nil mortalibus usquàm
 Tutum vel stabile est. Hodiè premitur dominatu
 Hæc alienigeno. Tamen oracula vatum.
 Prædicunt fore priscorum de sanguine regum,
 Quorum præcipui David Salomonque feruntur,
 Quos genuère patres Abraham, Isaacusque Jacobque
 Hæc cui prælives quondam fuit hospita terra
 Cum natis bis senis quorum clarior ille
 Judas à quo ortum ducit Judæa propago,
 Qui mare, qui terras omni ditione tenebit.
- 140 Ad sortem nunc, rex, venio quæ compulit istam
 Et me cum puero fugitare ferocis Herodis
 Imperium, qui cuncta timens desævire in omnes ;
 Et modo dùm regnet confundit jus que nefasque.
 Ergo hujus pater infantis me cedere jussit,
 Hanc miseram mihi dans comitem ; parere molestum ;
 Sed quid non pietas valet extorquere paterna ?
 Au fugimus noctu per tot discrimina rerum,
 Tot varios casus. Deus hùc nos appulit. O rex
 Ergo tuum per sceptrum et majestatis asylum.
- 150 Regia per si jam clementia cepit egenos

- Atque peregrinos miti tractare favore,
 Rex, fer opem profugis. Petit hanc infantulus iste
 Cum gemitu ; petit hanc nova nupta puerpera, pauper,
 Nulli nos oneri fore juro ; alimenta ministrant
 Hæce manus nostræ ; sic fert immota voluntas.”
 Dixerat, et lacrimas permoti mente dederunt.
 Rex jubet ex templo detur domus et locus aptus ;
 Nil durum fiat, vis nulla, injuria nulla.
 Ille memor repetit, partus si virginis uilus
 160 In Judæâ fuerit. Sic ponit verba Josephus
 Ut neque scire neget, neque se novisse revelet.
 “ Nuper, ait, varius super hoc rumor fuit ortus
 Urbe Jerosolimâ. Scribarum turba sacrorum
 Causa fuit, relegens vatum responsa suorum.
 Tempus eis dubium, sed præstolatio certa.”
 Offert tangendum sceptrum rex, munera donat,
 Imperat ut surgant, deducantur que domum. Mox
 Aulica tota cohors resonat, plaudit, benedicit,
 Implet jussa libens, regem collaudat ovanter
 170 Cum fremitu vario. Joseph admiratur ab isto
 Facundus ; Mariæ speciem affert laudibus ille ;
 Alter compatitur puero blando atque decoro.
 O Pater astripotens, quis non speraverit in te
 In cujus sunt corda manu regumque hominumque,
 Quo vis inflectens ea ? Rex lubricus, asper ;
 Inconstans p'ebes fugitivos suscipiendo
 Aspiciunt gratis animis tractantque pudice ;
 Hospitium præbent quo tu te, Virgo, receptas
 Cum sponso ac puero ; pro servo cedit asellus.
 180 Ligna, cibum, mensam vir preperat. At pia mater
 Infantem pannis evolvens balneat. Indè
 Cunis aptatus somno succumbit amico.

- Quot Domino laudes solvendo pensa dederunt
 Mente piâ, non exterius tamen ore loquentes !
 O quotiens ambo mundissima corda levarunt
 Cum manibus sursùm, post tanta pericula tuti !
 O quotiens oculos mærentes templa relictâ
 Respiciens retrò Sionis vertit uterque !
 Hoc Salomon docet, hoc Daniel Babylone peregit.
 190 Quisquis es, ad cives patriæ cœlestis anhelans,
 Sic age, sic retinens memori tibi mente repostum
 Et semper meditans quod terris advena tu sis.
 Exemplar tibi sint Christus, Joseph atque Maria.
 Christicolis verè est hæc omnis patria tellus,
 Sed non fixa, manens ; aliam disquirere curent.
 Christicolæ simus ; læti vivemus ubique,
 Quamvis exilii nostri nos tædeat hujus.
 Lassatos requies nocturna refecerat artus,
 Cùm jam prima novo spargebat lumine terras
 200 Aurora exoriens, rutilantis prævia solis,
 Quo surgente novam vitam natura videtur
 Quotidiè recuperare. Coruscum sidus, imago
 Parva tamen solis cujus lux non habet unquam
 Finem, qui facit Sanctorum felicitatem.
 Discusso somno, surgit Joseph officiosus.
 Mox intrat venale forum, sibi comparat apta
 Instrumenta suæ, quibus uti sueverat, artis ;
 Namque opifex erat is lignarius. Illius uxor
 Exquirat lanam linumque ut pollice fusum
 210 Versando neat, et post telæ stamina nectat.
 Quæ quærit virgo, facilis vicinia tradit
 Ut paret, in que filos subtiles protrahat. Indè
 Contextit tennes telas doctissimus artis
 Virgineus digitus. Domus hæc nulla otia novit.

- Tranquillus pascit labor illos, liber, honestus,
 Dignus cui Dominus benedicat. Displicet ipsi,
 Ut norunt, torpens, mollis, desidia turpis
 Ex quâ nascuntur vitiorum pabula multa.
 Jamque puer Jesus binos evaserat annos
 220 Mater ei tunicam polimitam neverat. Et jam
 Stare licet tremulo poterat pede, verbaque grato
 Nondum perfectè balbutit lingua susurro
 Suavior hinc multo blanditur utrique parenti ;
 Arridet, matris premit ulnas, atque locatur
 In gremio. Vult attollens sua brachia lætè
 Amplexu tenero connectere colla parentum,
 Ori conjungens os oscula figere casta.
 Inserit atque manum manui, tibi, Virgo, Josephum
 Per que domum sequitur ludens, licet haud pare gressu,
 230 Quæque videt mirans scitatur ut omnia noscat.
 Forte interturbat vestrum quandoque laborem,
 Pensa, colum calathos, serras parvasque secures
 Contrectans, ultro ve petens ut bajulet ipsum
 Aut pater, aut mater quibus hæc puerilia novit
 Arridere ; ipsis etenim gratè excipiuntur.
 Dixerit hoc aliquis totum puerile relatu
 Hand dignum, at potius risu. Puerile fatemur,
 Sed puerile Dei. Numquid sapientia mundi
 Hujus, quantum vis præstans et magna putetur,
 240 Inferior non est multo quam cuncti potentis
 Extra quem minimè sapit is qui se sapientem
 Æstimat ? An quicquam pejus præcordia turbat,
 Angit et excruciat quàm quæ bona vana requirit
 Humanæ laudis vehementer stultus amator ?
 Quid vero pietate facit mollescere corda
 Majori quàm dum considerat omnipotentem.

- Certa fides puerum factum puerascere sponte
 Propter nos homines miseros nostramque salutem ?
 Vult similis fieri nobis quem pronus adorat
 250 Angelus, ut nos immundo de stercore tollat
 Atque redonetur cœlorum gloria summa.
 O amor ! O homines pudeat tellure coactos,
 Et quos vermiculi consument morte peremptos
 Terrenis inhiare bonis et honoribus, atque
 Ad primas inter similes ascendere sedes.
 Vis fieri magnus cui Christi gloria nomen
 Est ? Minimum te fac, ut filius omnipotentis
 Exinanivit se, nostram sumere carnem
 Dùm non erubuit, modo te salvum faceretque.
 260 Te que Dei natum quem conversatio fœda
 Dæmonis effecit natum servumque rebellis ;
 Jamque puer Jesus numerosis integra format
 Verba sonis ; jàm cum paribus colludere gestit :
 Cum pueris puer est, similis similes sibi quærit.
 Inter ludendum puer unus corde maligno
 Improperat tibi, mi Jesu, miser advena quod sis,
 Ignotus, patriam, patrem qui dicere non quis.
 Impingit palmam ; maxillam percutienti
 Præbes, flensque redis ad matrem. Blanda receptans
 270 Te gremio : “ Quid, ait, ploras ? ” Ac oscula figit,
 Et siccat lacrimas. “ Animus si, mater, amarus
 Sit mihi ; quid mirum, proprium qui nescio patrem,
 Nec patriam, si vera mihi nunc improperantur ?
 Ergo meus Joseph pater est, hæc patria nostra ? ”
 Mater ad hæc stetit immoto vultu, sine voce,
 Quæsitum nati mirans ; multùmque dieique
 Intrà se reputat si quid respondeat ipsi
 Qui nihil ignorat, cùm sit verbum caro factum

- Cunctantem puer ampliùs ad responsa perurget,
 280 Non quod nescius est, verùm se more sciendi
 Humano gerit : omnis enim puer aure docetur
 Aut oculis, verùm præsertim multa rogando.
 Ergo rogat totus matris suspensus ab ore
 Os reserat tandem, et ducens à pectore longa
 Constricto suspiria sic huic talia fatur :
 " Heu mihi ! chare puer, sentis jam probra, dolores,
 Pœnas immeritus. Deplorans hæc Jeremias :
 Et probris, inquit, saturabitur. Heu mihi ! fili,
 Crimina jam mundi portas nostros que reatus.
 290 Suave fuit pomum vetitum quale Eva momordit,
 Sed tibi, qui non peccasti, nimiùm fit amarum.
 Chare puer, hocce pias quod commisère parentes ;
 Et quia vis, fili, primâ sub origine rerum
 Altius incipiens dicam quæ mente reponas.
 Principio terram, cœlum Deus ipse creavit.
 Spiritus angelicus nullo cum corpore mixtus
 Protinùs implevit cœlos. Post quinque diebus
 Corpora distinxit, decoravitque omnia librans
 Pondere, mensura, numero, digitis quasi ternis.
 300 Namque potentia mensuram, sapientia rebus
 Dat numerum ; bonitas cunctis sua pondera reddit.
 Sic species, modus, ordo Dei vestigia signant.
 Hunc ex quo, per quem sunt, in quo cuncta creata,
 Pœniteat, si dicere fas sit, rationale creare
 Ens aliud medium quod terras incolat atque
 Miretur, paulo minus à cœlestibus illis
 Spiritibus, qui felices sibi nocte dieque
 Adstant ad nutum primum parere parati.
 Intra se reputat collectus trinus et unus
 310 Tunc Deus ; hæc etenim meditatur spiritualem

- Nectere naturam naturæ materiali.
 Post voces admirandas prorumpit in istas :
 " Consimilem nobis hominem nunc efficiamus."
 In nobis tria sunt, ens, intellectus amorque
 Hæc homini demus tria quæ sunt propria nobis,
 In quæ illo quàm maxima sit Deitatis imago
 Nostræ. Dixerat, et statuum de viscere fingit
 Subtilis terræ. Quæ fecit cætera prono
 Omnia tellurem spectant animalia vultu.
- 320 Os homini celsum donat, cælumque tueri
 Imperat, et rectas ad sidera tollere frontes.
 Egregiam quam perfecit Deus omnipotente
 Effigiem digito, sine vitâ, morte perempto
 Assimilis stabat Divino sufflat in ejus
 Ore Deus Dominus faciem spiracula vitæ.
 O mirum ! Subito, (nisi sit pro teste vetustas
 Divini libri quis credat ?) tunc animatur
 Hoc luteum signum : videt et miratur. At illud
 Exteriùs non promere quit quid sentiat intùs,
- 330 Non secus ac infans qui nondùm verba referre
 Scit, quia non exaudivit, nec lingua moveri
 Articulas in voces assueta valeret.
 Est concessa quidem cum vitâ copia fandi.
 Ast ut cum Sancto Sanctus quis, cumque scelesto
 Ipse scelestus fit quoque ; sic cum verba loquente,
 Qui nescit, discit verbis expromere sensus.
 Humanâ Deus in formâ sic voce locutus
 Est patre cum primo dubio procul, atque loquendo
 Idæas docuit cum verbis, cum sit utrumque
- 340 Inseparabiliter conjunctum : " Sum tuus auctor,
 Acceptam que mihi vitam cum corpore debes.
 Terram cum cælo, quidquid circumspicis, ipsi

E nihilo traxi." Quæ cùm exaudita fuere,
 Quid fecisse putas Adamum ? Pronus adorat
 Ex templo Dominum benefactoremque supremum.
 Ergo terrarum regem generisque parentem
 Humani texit Deus unâ sacrificumque.
 Namque potestates illæ servantque reguntque
 Humani generis totius societatem.

- 350 Nascitur ex jusso factoris sacra potestas ;
 Et patriam seu civilem generatio confert.
 Unius una Dei substantia ; trinus et unus
 Est in personis æqualibus omne per ævum,
 Hoc est, non finem, non ulla exordia norunt.
 Ens, anima rationalis vas, ducere vitam
 Solum non gratum, non esse bonum Deus ipse
 Testatur Sanctis in libris. Hinc Pater ex se
 Æternus Natum generat sine fine, suique
 Consimilem. Pariter sine fine, potensque Deusque
 360 Ut Pater et Natus, sanctus procedit ab illis
 Spiritus : æternâ sunt tres in societate
 Perfectâ, semper concordēs, sorte beatâ
 Propterea semper viventes. Luceat et sit
 In terris triplicis personæ dulcis imago,
 Quantum possibile est : homines tunc sorte fruentur
 Felici. Sibi proposuit Deus hoc ; patet indè
 Quod sicut generat Natum Pater, ab utroque
 Procedit Sanctus Paracletus ; femina prima
 Sic est ex unâ primi deprompta parentis
 370 Costarum, cui post est fœdere connubiali
 Legitimè conjuncta, Deo factore jubente.
 Ex hoc connubio prodivit filius ; atque
 Hocce modo fuit in terris cœlestis imago
 Ter Sanctæ Triadis. Personæ sunt quoque faustæ

- Humanæ Triadis, si sit concordia semper
 Inter eas. Heu! sæpè tamen discordia demens
 Exagitat, non privatas modo societates,
 Verùm quod multo majore dolore videtur,
 Orbis terrarum miserè quoque plurima regna.
- 380 Innocuus, felix conjux vivebat uterque
 Hortis in pulchris quos exoorabat onusta
 Jucundis visu gustuque suavis arbor
 Pomis. Sponte suâ dives dabat omnia tellus.
 Eheu! justitiæ primævæ non stetit illa
 Conditio felix hominis per tempora longa.
 Condiderat Deus astripotens ab origine rerum
 Mentis omnino puras quas gratia diva,
 Libera, sed nondum perfectè immota voluntas
 Ornabat. Felix fore nulla creata valebit
- 390 Unquàm mens rationalis quin pareat illi
 A quo facta fuit. Cui dotes perplacuerunt
 Acceptæ quasi non acceptæ, Lucifer, ille
 Angelus egregius, verùm tam corde superbus
 Quanto plùs alios omnes superare putabat,
 Est ausus Domino similem se cuncti potenti
 Dicere: Magnus ego conscendam sidera supra
 Cælorum; sedem superexaltabo, parique
 Progredior gressu Domino cum cæli potente."
 Dixerat. Ex templo Michael archangelus altis
- 400 Vocibus exclamat flammata concitus irâ:
 "Quis sicut Deus est à quo nos, nostraque facta
 Sunt? Simul acclamant cætera turma fidelis
 Ut Michael: "Quisnam sicut Deus?" Atque superbæ
 Mentes Luciferi consortes cum duce clamant:
 "Arma capessamus sociatis viribus omnes
 In Dominum vilesque ejus nostra arma feramus

- Servos ; colla iugo turpi ne subijciamus.”
 Ordinat armisonas acies tunc ductor uterque
 Impavidus · Michael divino nixus in ejus
 410 Auxilio ejus causam defendit, et audax
 Lucifer in numero confidit milite tantum.
 Ductorum jussu vexilla levantur utrinque.
 Procedunt acies ambæ tunc passibus æquis,
 Frontibus adversis. Miscentur prælia : fortes
 Concertant ; dubitata diei victoria perstat.
 Exemplis tandem Michaelis turba bonorum
 Et verbis accensa rebelles cum duce trudent
 Carceris in fauces tenebrosi suppliciorum
 Æternorum pænis infandis ex cruciandos
 420 Præcipites que cadunt ut fulgura sedibus altis,
 Amplius et post non locus est inventus eorum.
 Devinctos torquent æternum sulphur et ignis
 Ardens ira Dei quem accendit cuncti potentis
 Hic tenebræ spissæ, nox flammea, fætor et horror ;
 Dentibus hic strident, hululantque gemuntque ;
 Et desperantes blasphemant et maledicunt.
 “ Hæcce dies percat quæ primum cæpimus esse.
 O Deus immitis, cur nos existere fecit
 Dura manus tua ? Nos quando exanimare placebit ?
 430 O mors horribilis felici, grata sed illis
 Qui sine spe sortis melioris perpetiuntur,
 Quæsumus, o propera, nobis ens, cripe vitam.”
 Æternum votis illis mors surda manebit !
 Dùm Satanæ cælos habitaret, venerat ejus
 Ad tunc auriculas hominem mox esse creandum
 Quem post incultas terras haud tempore longo
 Ad sedes Deus æthereas assumeret olim
 Æterna requie cælorum perfruiturum

- Libertate sciens donatum, posseque turpi
 440 Fædari culpâ non nullâ, sicut et ipse
 Sese peccato liber fædaverat, atque
 Cœlis quò nunquam quisquam intrare valebit
 Pollutus, jàm consilium se pessimus ipso
 Certè haud indignum capit, et sub pectore versat.
 Permittente Deo, de nigro carceris antro
 Egreditur quæsiturus quâ sede moretur
 Quem perquirat, homo perdendus. Nam velut almæ
 Exoptant sibimet socios virtutis amantes,
 Sic etiam quibus est eadem virtus odiosa.
 450 Vix erat expulsus cœlis archangelus ille rebellis
 Cum sociis, quando de limo condidit Adam
 Omnipotens Deus, ac Evâ eum conjuge junxit
 Ut sibi consimiles natos generaret uterque
 Qui loca Spirituum trusorum lieta malorum
 Acciperent olim, æternâ vitâ fruituri.
 Ambitio servit quo certius imperet ipsa.
 Sicut nascuntur fructus ex arbore dulci
 Dulces, sic etiam soboles mala progeneratur
 Ex patre corrupto. Genus ergo perdere totum.
 460 Humanum cupiens, statuit fædare parentes
 Primos. Ex terræ cunctis animalibus anguis
 Majori fuerat donatus calliditate.
 Dante Deo, qui deponit de sede superbos,
 Invidus ingreditur sēpentis corpora dæmon.
 Amborum primum quem pessimus agredietur?
 Adamus sapiens est et fortissimus idem.
 Non æquè sapiens est conjux atque perita.
 Hanc tentator adit. "Cur, inquit, fructibus horti
 Ex cunctis in quo Deus ipse locavit amœni
 470 Non editis vos?" "Qui non horret verba malorum.

- Nec fugit, in laqueos tentos incurrit eorum
 Fructibus horti hujus, respondet fœmina, pulchri
 Vescimur; at fructus medio quæ crescit in horto
 Arboris, ipse Deus vetuit ne tangere dextrâ
 Unquàm auderemus ne fors moriamur edendo,
 O mulier, minimè vobis mors auferet, inquit
 Astutus serpens, vitam quam ducitis, istam:
 At Deus hunc vetuit fructum quod noverit ipse
 Affore consimiles illi, bona cuncta scientes
 480 Et mala, si quando libeat gustare suavem
 Hunc fructum: similes critis vos quisque Deorum.
 His accensa super verbis aspectat ocellis
 Grate pendentem cupidis ex arbore fructum,
 Quoque magis spectat, fit eo magis ardor edendi
 Acer. Victa manum tandem protendit, et ori
 Admovet arreptum, manducat. Perficit actum
 Infandum! Stupet attoniti tunc curia cœli;
 Ingemit. At resonat repetitis dæmoniorum
 Plausibus exultans infernus; totus ovans est.
 490 Luciferum noli, fili, credere jamjam
 Assimilare Deo niti cessasse superbum.
 Ardens invidiâ cùm nostro pertulit ille
 Corporis ac animæ funestam utrique parenti
 Mortem, per que mali malam mala cuncta per orbem,
 Est usus linguâ serpentis quam ipse movebat.
 Quot clemens Deus in cœlis habet atque beatos
 Subjectos reddit, quos gratia sanctificavit,
 Tot sibi conatur, peccatis inficiendo,
 Allicere in terris dæmon quibus hic dominatur
 500 Turpis et inclemens, dùm illecebrosa brevisque volupta,
 Decipit et cæcat miseros, et ducit ad ignes
 Æterni cruciatus sibi quos ipse paravit.

- Cùm velit in terris, quia nigro carcere clausum
 Cum sociis mundi post finem deprimet illum
 Sub pedibus Deus omnipotens per sæcula cuncta,
 Erectas aras, templa, extolli super omne
 Quod Deus est et dicitur; hinc non tendere cessat
 Multiplices laqueos homini noctesque diesque.
 Membra mali, fili mi, fiunt illius omnes
 510 Per quos insequitur justos, conturbat et angit.
 Te petit ex cunctis magis Eheu! Quot per Herodem
 Innocuos pueros ferro gladioque peremit!
 Quot tibi præparat insidias, tentamina, fraudes!
 Retur enim tumidus, nec eum latet affore tempus
 Quo generi humano pandetur porta salutis,
 Captivis ab eo speciosa redemptio fiet.
 Heu! pretium tua mors erit, o charissime fili!"
 Horrisonum ad mortis nomen concussa dolore
 Virgo fit atque gemit. Rumpit plangore querelam.
 520 Porro tuum mox, mi Jesu, cor pulsat acerbus
 Hic matris dolor, et diræ prævisio mortis.
 Mens immota manet, lacrimæ volvuntur amaræ.
 Qualiter hoc fieri valeat conquirere dignum.
 Spiritus et ratio sunt, si distinxeris aptè,
 Sensus et infanti Deitas simul. Ergo voluntas
 In Christo duplex fuit, in diversa moveri,
 Non adversa solens. Nam Spiritus et Deus unum
 Semper idemque volunt; animæ verò inferior pars
 Et sensus sub sunt passivæ conditioni
 530 Mortalis nostræ sortis miseræ. Hinc oriuntur
 Naturæ in proprios motus se ferre licenter.
 Hinc sperat, metuit, gaudet, dolet ille beatus
 Infans. Ex utero non cogitur; hoc facit ultro.
 Dùm videt in puero lacrimas modo virgo decoras,

- Uberior gemitus pia viscera torquet et angit.
 Fortè Joseph rediens operis pretium referebat.
 Sensit in ingressu primo lacrimas utriusque :
 Sic facies, sic vox, sic gestus significabant.
 Omnia sic dedicit tandem, referente Mariâ.
 540 Acriter ingemuit, flens et cum flentibus inquit :
 " Æquo sors animo, quæcumque sit, usque feratur,
 Incola, dùm sic vis, Deus. Hæc nos terra receptat ;
 Expedi hoc, dilecte Joseph, Virgo Maria
 Dixit ; virtutum certæ est patientia custos
 Optima quæ multis meritis ditescit opimis.
 Incipit hanc nobis infans in limine vitæ
 Demonstrare viam primo quam verba docebunt
 Ætatem cùm ad perfectam pervenerit olim."
 Quâdam forte die cùm Joseph verba cœvis
 550 Atque viris gravibus miscet ; grandior unus
 Annorum numero nec non edoctior unâ
 Attulit antiquos annales facta dierum
 Ægypti regum narrantes. Dixit, aperto
 Libro : " Vir sapiens, similis tibi nomine, Joseph,
 Antiquis istic fertur mansisse diebus
 Quem Pharaon rex tunc ad honores extulit altos.
 Illius magnam mens est operata salutem
 Ægypto toti solers, præsaga futuri.
 Nobilis hic vir natus erat de gente tuorum."
 560 Alter, ut astrorum pollens erat arte sagaci,
 Dùm gremio Jesum Mariam gestare, vocare
 Viderat, et curare, sibi quod virgo capilli
 Promissi, formosa decens et munda, recordans
 Quæ dicebantur vulgo de *Virgine* signo
 Quale ferunt altâ cœli regione videri,
 Josepho mentem simplex manifestat apertè.

- Quid super his dicat Joseph, expectante coronâ
 Astantum, vir judæus sic rettulit ore :
 " Clari Memphitæ, mihi semper jure colendi,
 570 (Hospes enim vivo tanquam sum civis apud vos)
 Gesta Joseph, cujus meministis, scripta tenemus
 Legifer edocuit Moses scripsitque quod istum
 Progeniuit patriarcha Jacob, cui maxima fratrum
 Turba fuit. Cunctis sed amabilis ille parenti
 Plus aliis ; livor fratres convertit in hostes.
 Quæ retulit simplex, odii fomenta dedêre,
 Somnia ; nam dominum portendebant fore Joseph
 Illis ; et fraterna cohors molitur amaram
 Mortem. Res aliter vero mens Omnipotentis
 580 Disposuit. qui corda regit, qui singula vertit
 Finis ad obsequium primo quem vidit ab ævo.
 Venditur ergo Joseph, dominus ne fiat ; et ecce
 Fit dominus, variè per tentamenta probatus.
 Emit eum Putiphar, vir prædivesque potensque,
 Dux exercituum regis. Fidumque bonumque
 Expertus mandavit ei curanda domorum
 Cuncta negotia. Rem domini sic ille regebat
 Ut Dominum præter thalami nil sollicitaret
 Consortem. Fidelis erat, quia sanctus in illo
 590 Semper erat timor et terræ cœlique potentis,
 Supremi Domini, qui cuncta tuetur, et qui
 Quæ fuerint, quæ sint, quæ mox futura trahantur
 Novit. Formosus Josephus virginitatem
 Corporis et mentis puram servabat ab annis
 Jam teneris. Animi decor illucebat in ejus
 Egregio vultu, nec quisquam conspiciebat
 Quin ejus juvenis pulchri flagraret amore.
 Casta placet virtus adeo redditque verendum

- Nec non jucundum pravis qui possidet illam !
 600 In castos incestorum magis est violentus
 Impetus, ut comessator plus appetit escas
 Prædulces. Uxor Putiphar quam fæda libido
 Urgebat, nedum, ut par erat, generosa resistat,
 Sæpius in juvenem formosum coniciebat
 Ardentes oculos. Turpis nutrita libido
 Sic magis ac magis ardescens crescebat in ipsâ
 Transit in os de corde bonum ve malumve. Proterva
 Hæc mulier devenit eo cum tempore tandem
 Ut juvenem castum non sollicitare puderet
 610 Sæpius ut secum vellet miscere nefando
 Concubitu. (Referens horresco.) Quod renuebat
 Indignans Joseph. Solito vehementius illa
 Usta die quâdam petulante libi dine servum
 Exquirebat ad implendam rem flagitiosam.
 Accidit ut solum reperiret munera quædam
 Implentem. Solitas que preces instantius illi
 Hæc renovat. " Quî flagitium committere possum
 Tantum ? Num in dominum peccare meum et scelerare
 Et me teque thori consortem perfidus unquam
 620 Auderem, Josephus ait ? Subitoque timore
 Exterritus tentatricem fugit ocior euro.
 Arripit hæc effrons fugientis pallia dextrâ ;
 Deserit illa Joseph. Mulier tunc acta furore
 In quem versus amor fuit, ad se vocibus altis
 Inclamat famulos. Ab eis deducitur ille
 Ad dominum, qui damnatum concludit in atro
 Carcere, teste suâ mendaci conjuge solâ,
 Indictâ causâ, nimum vir credulus ille.
 Quid faciat vinctus Joseph inter tot sceleratos,
 630 Latrones alios, alios pro crimine turpi

- Addictos thalami violati; cæde cruenta
 Hos vel vicini, matris ve patrisve, sororis
 Aut fratris detestandos; aconita dedisse
 Illos inventos. Quis dinumerare scelestos
 Diversos possit quos carcer claudit opacus?
 Qui sceleratorum vindex tutorque bonorum
 Est, non deserit hic Joseph. Quem destinam
 Numen ducendis aliis præponere, vulgo
 Exercere solet vario multoque labore
 640 Ut passus mala sic miseris succurrere discat.
 Imperiique sui generosus ferre frequentes
 Difficilesque at curas, cùm sede locatus
 Sub limi fuerit. Rapidis obnoxia ventis
 Arbor quæ vasto solitaria crescit in agro,
 Radices firmas terris agit atque profundas:
 Cùmque comam patulam densamque procella perurget,
 Ventorum vano distortet turbo furore.
 Esse bonum cum perversis est gloria magna.
 Qui fuerat Josephus dùm bona divitioris
 650 Cuncta ministraret Putiphar, fuitis sceleratos
 Inter qui claudebantur simul in tenebroso
 Carcere. Nullius sociorum exempla secutum
 Vincitorum secum præfectus carceris illum
 Præposuit vinctis aliis; quos ille benignè
 Tractabat. Regis Pharaonis uterque minister
 Pistor nimirum pincernaque, cùm male munus
 Gessissent, vincti sunt ambo, rege jubente
 Cumque reis aliis coniecti in vincla fuere.
 Post aliquod tempus sortis presaga futuræ
 660 Somnia venerunt utrique. Quis explicet illa
 Quærent. Et nemo reperitur dicere doctus.
 Quærenti Joseph cur essent sollicitati,

- Somnia declarant quæ sic exponit utrique.
 Jam pincerna, dies post tres tibi restituetur
 Officium ; sed te, pistor, rex percitus irâ
 Ad palum figet. Sicut prædixerat illis
 Joseph, est ita factum, cùm lux tertia venit.
 “Esto, memor, quæso, quondam, pincerna, meorum,
 Huic Josephus ait, meritorum, gratia regis
 670 Cùm tibi reddetur.” Gratum promiserat ille
 Se fore dicendo : dùm præsens corporis artus
 Vita mei vegetabit ; dùm sol lumine claro
 Orbis terrarum regiones irradiabit ;
 Semper honos, nomenque tuum landesque manebunt
 Ex oculis autem sublatus homo excidit ipso
 Ociùs ex animo quorum vivebat amicus.
 Annus jam duplex effluxerat, atque Josephus
 Carcere detentus miserè degebat in atro.
 In lecto molli Pharaon rex nocte jacebat,
 680 Astanti fluvium prope Nilum cùm ecce videntur
 Emergi septem vaccæ pinguedine mirâ
 Quæ placide pascebantur viridante palude.
 Paulo post ipsi quoque visæ sunt gracilentæ
 Septem aliæ vaccæ gradientes flumine eodem
 Quæ septem pingues devoravêre priores.
 Evigilat ; rursùm sopor occupat artus
 Ejus. Jam rursùm subeunt quoque somnia mentem,
 Et septem spicæ plenæ nascuntur in uno
 Culmo. Succrescunt totidem tenuesque macræque
 690 Spicæ quas Pharaon vidit consumere plenas.
 Vix oculis abiit somnus Pharaonis apertis,
 Ad se turbatus conjectores convocat omnes
 Ægypti, rogitans quid somnia significarent.
 Inter eos omnes doctos nemo repertus

- Est à quo regi quærenti somnia possent
 Exponi. Pincernarum præfectus: "Ego, inquit
 Tunc, juvenem novi judæum visa peritum
 Exponendi; nunc misere lanquescit in atro
 Ille meâ culpâ detentus pluribus annis.
- 700 Carcere cum pistorum præfecto quando inanebat
 Meque catenatus, puer hic sapienter utrique,
 Exposuitque obvenerunt tunc somnia, remque
 Eventus demonstravit. Te quæso, memento,
 O pincerna, meî, tua cum tibi pristina sedes
 Reddetur.... Gratus promisi. Quid benefacto
 Non lætus promittit? Durum heu? Excidit ille
 Ex animo citius. Joseph puer ille vocatur.
 Consilio, rex, fide meo. Quærat hebræus
 Ille puer catus, exponet tibi somnia certè."
- 710 Adductus Joseph stat coram principe. Postquàm
 Somnia narravit rex, Joseph ora resolvens:
 "Unum siquificant ac idem, Somnia, princeps,
 Inquit. Quas septem vaccas pinguedine mirâ,
 Et quas vidisti septem stupefactus aristas,
 Plenas, significant septem annos fertilitatis
 Venturæ, sicut, septem labentibus annis,
 Frugibus infelix tellus erit; hocque notatur
 Perseptem vaccas macras, septemque macrarum,
 Spicarum numerum. Quare rex eligat atque
- 720 Constituat sapiente virum sensuque sagaci
 Qui frumentorum messes et colligat annos,
 Ubertatis per septem condatque. Valebit
 Sic, cùm jejunâ fame tellus tota premetur
 Ægypti, populis miseris succurrere regni."
 Hæcubi dicta, placet regi sententia Joseph.
 "Quisnam vir poterit temet sapientior usquàm

- Conueniensque magis reperiri? Constituo te
 Consilio quoddam sapienter perficiendo.
 Ipse secundus eris post me. Nunc omnia fient
 730 Ad nutum in regno; solio tantum antè præibo.”
 Dixit et extractum digito rex inserit ipse
 Anellum Joseph digito. Dùm præco per urbem
 Clamitat ut cives cuncti Joseph mandata sequantur.
 Circuiens Joseph Ægyptum frumenta recondit
 Annos per septem prædictos fertilitatis,
 Annorum sequitur quos septem tristis egestas.
 Dùm venit fames, ad Joseph alimenta petentes
 Non solùm cives Ægypti, sed quoque parte
 Ex omni concurrebant externa caterva.
 740 Josephi fratres fame pressi, patre Jacobo
 Jam multis annis confecto comitante,
 Ægyptum petierunt. Propter gesta ministri
 Omnes excepti sunt à Pharaone benignè
 Quos voluit Gessen terras habitare feraces
 Quod, cùm pastores essent oviumque boumque,
 Armentis inerant harum pinguissima prata.
 Annos post plures, Josepho morte sublato,
 Rex novus ignorans quotquanta que commoda regno
 Fecisset, patres nostros malè cæpit habere.
 750 Illorum mandante Deo, rediere paternam
 In terram; quos in deserto lege receptâ
 Monte prius Sinai, tenuit per tempora longa.
 Ut varias justè culpas puniret eorum.
 Quâ Domini nostri sacratâ lege jubemur
 Uni nos debere Deo persolvere honores
 Divinos; nobis fieri simulacra vetatur,
 Militiam cæli venerari. Sidera tantum
 Ejus opus contemplamur qui cuncta creavit.

Et taciti circumstantes intentaque habentes
760 Ora exaudierant Iosephum. Dicere quando
Cessavit, manibus plauserunt tota corona.

